

İÇKİSİZ SAZ BORSA KİRAATHANESİNDE

Nezih bir aile salonu olan kirathanemizde her PAZAR saat 2 - 6 ya kadar menketimizin tanınmış Bay ve Bayan san'atkarlarından müteşekkil mükemmel SAZ heyetini dinlemek fırsatını kaçırmayınız.

Her yerde 5 kuruştur

ÜÇÜNCÜ YIL No. 943

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

15 İLKAHUN 1940 PAZAR

M. V. Teknik Öğretmen
Devlet kitapları Mo. mecmuası Sayı: 1
Fiyatı 15 kuruş

Teknik okullarımızdaki öğretmenlerle yetiskin talebeyi yurd içinde ve dışında muhtelif endüstri ve teknik sahalarındaki faaliyet ve yeniliklerden haberdar etmek maksadıyla Maarif Vekilliği tarafından negredilmektedir. Yayın evlerimizden, kitapçılardan ve gazete bayilerinden isteyiniz. (11818)

Harb gayelerinin ilânı

Harb gayelerinin ilân bu bakımdan ehemmiyetli ve faydalı olabilir de bazı çok büyük mahzurlar arzettiği de muhakkaktır. Hattâ biz bu mahzurları o kadar kuvvetli buluyoruz ki harb gayelerinin şimdiki halde sarîh ve müfredatî bir surette ilân edilmesi imkânsız olduğuna inanıyoruz.

Yazan: Hüseyin Cahid YALÇIN

İngilterede harb gayelerinin ilân edilmesi tarafta olan kimselere Avam Kamarasında bile tesadüf edildi. Dünyanın ötesinde berisinde bazı mütefekkirlerin ve siyaset adamlarının da müstakbel dünya nizamından bahsettikleri ve bu harbin gayesi hakkında müteahha yürüttükleri görülmüştür. Buna mukabil mesul İngiliz mahkemelerinin harb gayeleri bahsinde temas ederken daima umumî hatlar dahilinde kalmaları ve prensiplerden başka bir şey söylememeleri dikkate sayandır. İngiliz nazırlarından biri de müstakbel dünya milletleri arasındaki sulh ve sükûnu muhafaza için yüksek bir tayyare kuvvetine lüzum gösterdi ve bunun masraflarını zenginlerin vermesi lazım olduğunu anlattı.

Bütün bu bahislerin şu sırada her günkü yeknasak veya müteahhavî muharebe haberlerinden ziyade insanlar için ehemmiyetli haiz oldukları şübhesizdir. Şimdiden bu noktalar üzerinde ne kadar düşünülse ve ne kadar fikir teati edilse mevimsiz ve fazla bir şey addedilemeyeceği aşîkârdır. Çünkü ne kadar çok sürerse sürsün, harbin bir gün nihayet bulması zarurîdir. İstikbalde bizi bekleyen sulhün mahiyeti hakkında açık bir fikirimiz olursa ve teşvîs edecek sulh bizim idealimizi tatmin eder bir şekil arzederse harbi bir an evvel bitirmek için sarf edilecek gayretler o kadar kat'î ve müessir olabilir.

Harb gayelerinin ilân bu bakımdan ehemmiyetli ve faydalı olabilir de bazı çok büyük mahzurlar arzettiği de muhakkaktır. Hattâ biz bu mahzurları o kadar kuvvetli buluyoruz ki harb gayelerinin şimdiki halde sarîh ve müfredatî bir surette ilân edilmesi imkânsız olduğuna inanıyoruz.

Ufak bir misal: Bugünkü harbin İngiltereye ne kadar pahalıya mal olduğunu hep biliyoruz. Bunun vüsâtini ölçebilmek için bütün mahvolan hayatları, bunların eksilmesi yüzünden fikir, mesai, icad ve terakkî sahalarında hissedilecek yoksuzlukları bile hesaba katmak lâzımdır. Fakat hemen hemen imkânsız addedilebilecek bu kadar ince bir hesaba bir tarafa bırakarak yalnız her günkü harb masrafları, yıkılan binalar, batan gemiler vesaire gibi gözönündeki belli başlı zararların bir yekûnunu yaparsak İngilterenin göze aldığı fedakârlığın dehşeti hakkında tabii bir fikir edinmiş oluruz.

İngiltere bu harbi yalnız kendi vatani için deruhte etmiş olsaydı burada söylenecek bir şey olamazdı. Fakat İngiltere ben küçük devletlerin hayat ve istiklâl hakları için harbi ediyor, diyor. Bu iddia mutlak surette doğru olmasa bile İngilterenin göze aldığı harbdan muzafer çıkması birçok küçük milletleri yeniden dirilteceği muhakkaktır. İngiltere mağlûb olursa Lehistan, Çekoslovakya, Danimarka, Norveç, Holanda, Belçika, hattâ, Fransa bir daha müstakil devlet sıfatıyla dirilmeceklerdir. Ya tamamen ortadan kalkacaklardır, ya malî ve meflûc bir halde sürüklenip gideceklerdir. İngilterenin galebesidir ki bunları istiklâl ve hürriyetlerine kavuşturacaktır. İngilterenin galebesinden bu kadar esaslı surette fayda görecektir bu memleketler neden İngilterenin fedakârlığına iştirak etmesin? Neden İngilterenin fabrikaları yıkılsın, gemileri batsın, servet kaynakları kurusun da faraza Danimarka rahat rahat otursun ve İngilterenin galebesi sayesinde?

Hüseyin Cahid YALÇIN
(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

Yunanlılar Avlonya kapılarında

Fena havalara rağmen Yunan ileri harekâtı devam ediyor

Londra, 14 (a.a.) — Londra gazeteleri Yunan ordusunun boş durmadığını ve parlak bir şekilde başladığı seri ileri hareketine devam ettiğini tebarüz ettirmektedir.

Yunanlılar şimdi İtalyanlar tarafından tahliye edilmekte olan Avlonya kapılarında bulunmaktadır. Diğer cihetten Arnavutluk sahilinde ve Ayasaranda'ya 15 millik mesafede bulunan Palermo limanı düşmüştür. Müskülâta ve havanın fenalığına rağmen Premeti mntakasından hareket normal şekilde devam etmektedir.

(Sonu sayfa 3 sütun 4 de)

İNGİLİZLER LIBYA hududunda

Esir edilen İtalyanların sayısı 30 bini buldu

Kahire, 14 (a. a.) — Garbî Çöden gelen haberler, bu mntakadaki hareketin derpisi edilen program mucibince çok memnuniyet verici bir tarzda inkisaf etmekte olduğunu göstermektedir. Bütün gece İngiliz kuvvetlerinin taarruzları gevşemeyen bir siddetle devam ederek İtalyanları Libya'ya doğru taretmiştir. Şimdiye kadar çevrilmeden kaçabilmiş olan İtalyan fırkaları müskül vaziye düşmüşlerdir. Bunların İtalyanların son zamanlarda asfaltlamış oldukları yol boyunca ricalleri arazinin darlaşması yüzünden gecikmektedir.

İki İtalyan Generali Daha Esir Düştü

Londra, 14, (a. a.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor: Londra gazeteleri, İtalyan mağlubiyyetini tebarüz ettirerek bunun şindî bir hezimetle döndüğünü yazarak diyorlar ki: Müttefik ordular düşmanın dümderlerle daimî temas halinde bulunuyorlar ve bu kuvvetleri fasilasız hırpahıyorlar. Yeniden binlerce esir alınmıştır. Esirlerin arasında iki de general vardır.

İngiliz hava kuvvetleri yolları, düşman tayyare meydanlarını ve nakliye vasıtalarını bombalamaktadır. Birçok düşman tayyaresi düşürülmüştür. Esirlerin yeni sayısı hakkında beyanat yapılmamış ise de bildirilmiş olan 30 binden daha fazla olduğunu ve mütemadiyen arttığını zannetmek için bir çok sebepler vardır.

İngiliz taarruzunun diğer mü (Sonu sayfa 3 sütun 5 de)

Askerlerimize kış hediyesi

Niğdede hammiyetli bayanlar erkere kışlık hediyesi hazırlarken

Yurdun her tarafında almakta olduğumuz mektup ve telgraflar kahraman askerlerimize kışlık hediye teberrürlere ha-

B. Laval

Avrupada Harb

İngilizler havadan Kiel kanalına hücum etti

Londra, 14 (a.a.) — Hava nezaretinin tebliği:

Dün gece müskül hava şartları içinde hareketta bulunan tayyarelerimiz Kiel deniz inşaat tezgâhlarıyla Bremendeki fabrikalara ve diğer deflere taarruzlarda bulunmuşlardır.

Hollandadaki tayyare meydanları da bombardıman edilmiştir. Sahil müdafaa tayyarelerimiz Bordodaki denizaltı gemileri üstüne taarruz etmişlerdir.

Bütün bu hareketta hiçbir tayyare kaybetmemişdir.

Alman Resmi Tebliği

Berlin, 14 (a.a.) — Resmi tebliği: Evvelce de bildirildiği gibi muharebe tayyarelerinden mürekkeb kuvvetli filolar 12/13 kânunuevvel gecesi Sheffieldde bulunan ağır sanayi müesseselerine büyük bir muvaffakiyetle hücum etmişlerdir. Hücum güzel bir hava ve yukardan sağlıy rüyet şartları altında yapılmıştır. Bu suretle tayin edilen hedefler katietle teşhis ve atılan bombaların hedefe isabet ettiği müşahedelerine (Sonu sayfa 3 sütun 5 de)

LAVAL azledildi

Mareşal Pétain kararını halka radyo ile bildirdi

Flandin Fransız Hariciye nazırı oldu

Cenevre, 14 (a.a.) — Fransız radyosunun verdiği bir habere göre B. Laval kabineden çekilmiştir. Başvekâlet muavinliği lâğvedilmiştir. B. Flandin hariciye nazırına tayin edilmiştir.

Mareşal Pétain'ın Nutku

Londra, 14 (a.a.) — B. Lavalın hükümetten çekilişi Fransız halkına radyoda Mareşal Pétain'ın şu beyanamesiyle bildirilmiştir:

Mareşalin okunan beyanamesi şudur:

Fransızlar, Memleketin menfaatlerine uygun olacağına hükmettiği bir karar verdim. B. Pierre Laval artık hükümet dahil değildir. B. Pierre Etienne Flandin hariciye nezaretini deruhte etmiştir. Kanun esasının hâlefimî tayin eden dördüncü maddesi iptal (Sonu sayfa 3 sütun 5 de)

Koordinasyon heyeti toplandı

Ankara, 14 (a. a.) — Koordinasyon heyeti bu sabah saat 9.30 da Başvekil Doktor Refik Saydam'ın riyaseti altında toplanmış ve ruzaamesine dahil meseleleri müzakere etmiştir.

Harb Vaziyeti

Afrika harbi

Yazan
HİKMET ILGAZ

9 Birincikânunda başlayan İngiliz taarruzu bir hafta zarfında mühim inkisafalar gösterdi. Esir generallerin sayısına bakılırsa asgari bir İtalyan kolordusunun bulunduğu ve iki fırkânın esir edildiği anlaşıyor.

Sidi Barranın zaptından sonra zaten bu neticeye intazar olunabildi. Çünkü taarruz bidayetinde yazdığımız gibi bu mevki İtalyan ordusuna bir üs olmak üzere hazırlanmış ve fazla miktarda malzeme, mahrutak ve mühimmat depo edilmişti. İngilizlerin bir hamlede Sidi Barranı ele geçirmeleri buradan çekilen kitaları ikmal bakımından pek fena vaziyete düşürmüştür.

Çöle ricat eden kitalara yüzlerce kilometreden su, yiyecek ve cephane göndermek müşküldür. Mısır ile Libya arasında başlıca iki yol vardır. Biri sahil yoludur. İngiliz filosunun tesirine maruzdur. Cenubu garbiye doğru kıvrılan ikinci yol ricat eden kitaları hareket sahnesinden uzaklaştırdığı için harb maksadına uygun değildir. Binaenaleyh İtalyanların istifade edecekleri ancak sahil yolu derecede hararetili olmaktadır. (Sonu sayfa 2 sütun 3 de)

İTALYADA neler oluyor?

Almanyanın İtalyayı işgale hazırladığı iddia ediliyor

Atina, 14 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor:

Giornale d'Italia, Tribuna ve Massagero gazetelerinde bu ayın 13 ünde çıkan makaleler halihazırda İtalya'da hüküm süren gâşıklık ve bedbînliliğe ifade etmeleri bakımından pek mânidar addedilmektedir.

Giornale d'Italia'nın daha naoh haberlere intizar edilmesi lâzımgeldiğini söylemesi, Tribuna'nın harbin kolay bir iş olmadığını büyük fedakârlıklara ve gayretlere lüzum gösterdiğini kaydetmesi, nihayet Messagero'nun mücedelenin yakında İtalya için daha müdhiş bir şekil alacağını keşfetmesi İtalyan milletini yeni hezimete ve bütün fasist ümitlerinin yıkılmasına hazırlamak - tan başka bir şey değildir.

Diğer cihetten Régime Fascistanın İtalyanların Düçenin etrafında toplanmaları lâzımgeldiğini söylemesi ve Farinacci'nin Badoglio'ya şiddetli hücumlarda bulunması ve bunların mümasil heyecanlı neşriyatı İtalyada nifak hüküm sürdüğünü göstermektedir. Muhtelif İtalyan cehelerinde birbirini takib eden hâdiseler İtalya'da daha derin uçurumlara sürükleyecektir.

Bir Hitler - Mussolini Mülakatzı mı?

Vaşington, 14 (a.a.) — Vaşington da zannedildiğine göre, Hitlerle Ribbentropun Berlinde hareketlerine dair olan haber teyyüd ettiği takdirde bu seyahat İtalya vaziyeti ile alakadur olacaktır. Avrupadan hususi kaynaklardan gelen haberler İtalyanın yakın bir dahili bular tehlikesine maruz bulunduğunu bildirmektedir.

Mihverin iyi malûmat alan bir kaynağınan bir Amerikalıya dün şöyle denilmiştir:

«Galiba bütün İtalyayı işgal etmekliğimiz icabedecek. Bütün mem (Sonu sayfa 3 sütun 7 de)

Windsor dükü Rooseveltle görüştü

Miami, 14 (a.a.) — Dük dö Windsor, reisicümhur Rooseveltle yaptığı görüşme hakkında gazetecilere demistir ki:

— Bütün Antille'lere şamil olmak üzere deniz üsleri meselesini tedkik ettik. Keza Antille adalarının ıktisadi istikbalinden ve bu adaların ıktisadi inkisafında Amerikanın İngiltere ile nasıl iş birliği yapabileceğinden de bahsettik.

Reisicümhur bu adalara büyük bir alâka göstermekte ve adaların işleri hakkında derin bir vukufa malik bulunmaktadır.

Reisicümhurla enternasyonal vaziyet hakkındaki mülakatım umumi mahiyette olmuştur. Dük dö Windsor, reisicümhurdan Bahama adalarını ziyaret ettiği sıralarda kendisini görüşmek istediğini ve şindî de Miami'de bulunduğunu bu seyahatı yaptığını söylemiştir.

Büyük alârm tecrübeleri yapılacak

Bir defa gece, bir defa da gündüz yapılacak olan tecrübelerde bütün yardım ekipleri vazife görecek

Şehrimizde, hava taarruzlarına karşı pasif ve aktif müdafaa terbatının hep birlikte iştirak edecek büyük bir alârm tecrübesi yapılması kararlaştırılmıştır. Bu hususta Ankaradan şehrimize lâzımgelen direktifler verilmiştir. Tecrübenin kat'î tarihî henüz malûm olmamakla beraber alârm tecrübesinin çok yakında yapılacağı zannolunmaktadır. Pasif ve aktif bütün müdafaa te-

sisatının harekete geleceği alârm esnasında şehrin üzerinden tayyareler uçacak ve İstanbul aktif koruma tertibatını teşkil eden hava dâfi topları manevra mermileriyle tayyarelere ateş açacaklardır. Diğer taraftan şehir dahilinde düşman tayyareleri tarafından birçok yangın, tahrib ve zehirli gaz bombaları atıldığı farz olunarak uzun müddettenberi büyük (Sonu sayfa 3 sütun 8 de)

BULGARLAR NE İSTER?

İhtilâlin arkasından feryadlar, devletler tarafından resmî müracaatlar derken, ayyuka çıkan tezahürat, nihâyet en mükemmel neticeyi vermekte gecikmedi!

YAZAN:
A. N. K.

Bulgar komitecilerini 1903 isyanına, bu isyanın en geniş mîk yasta gerçekleştirilen müthiş tahribatına sevkeden siyasi âmil, hareket Osmanlı hükûmeti tarafından basılsa bile, Makedon yann emniyet ve asayişten kiliyen mahrum bir mntaka olarak cihanca tanınması ve böyle bir bilgiden doğacak neticelerin Bulgarlık hesabına istismarıydı. Makedonyada asayiş olmadı bir takım kanlı hareketler içinde meydana çıkınca, esasen Osmanlı devletinin her işine burunlarını sokmak itiyadında olan devletler Bahâliye gelecek ve "Makedonyada asayiş yoktur. Tab'amız hukuku tehlikeye maruzdur. Binanaeyley müdahale ediyoruz!" diyeceklerdi. Bu müracaat ve müdahaleler neticesinde ise Osmanlı hükûmeti Makedonyadan kapı dışarı edilecek, onun yerine de yavaş yavaş Bulgar hükûmeti yerleşecekti. Filvaki bu gayeye varmak için daha gelecek merhaleler vardı ve bunları atlat-

Bir çete voyvodası mak kolay değildi. Fakat Bulgar komitecisi hilekârlığı ve bomb (Sonu sayfa 4 sütun 2 de)

SABAHTAN SABAHA:

italyanlar
Beş ayda aldıklarını beş günde fazlasile geri verdiler

Havalarada
Adalarını müdafaa, Alman topraklarına akın eden ve Yunanlılara geniş yardımda bulunan İngilizlerin Afrika havalarına hâkim alabilmeleri hayrete şayandır

İngilterenin Girid adasındaki üslerinden bir taraftan Yunanistan'a yardım ederken, diğer taraftan Afrika'ya İtalyan mülakatesine mâni olmak için takib ettiği yolu ve Afrikadaki taarruz sahalarını gösteren harita.

İngiltere bir taraftan kendi adalarını geniş Alman hava hücumlarına karşı müdafaa eder ve Alman topraklarına sık sık, bol bol sistematik hücumlarla mukabelede bulunurken diğer taraftan Yunanistan galebesini temin eden tayyare (Sonu sayfa 2 sütun 2 de)

